Sz. Bíró Zoltán
A moszkvai atomalku

Meglepő, de máig nem teljesen világos, hogy Vlagyimir Putyin és Orbán Viktor miről állapodtak meg január 14-i moszkvai találkozójukon. Azt ugyan tudjuk Lázár János miniszterelnökségi államtitkártól, hogy az elmúlt negyven év legjobb üzlete köttetett meg. Sőt, még azt is, hogy felettébb kedvező, a piacinál előnyösebb kamatfeltételekkel jutunk a paksi bővítés finanszírozását biztosító tízmilliárd eurós orosz hitelhez. de biztosak lehetünk-e benne? Egyelőre aligha. Már csak azért sem, mert a megállapodás meglehetősen kevés részlete vált máig ismertté. És ami ismertté vált, azt a politikai küzdelem szükségletei rögtön erősen el is torzították.

De nézzük, mi az, amit több-kevesebb bizonyossággal mégiscsak tudhatunk. Tudhatjuk, ha máshonnan nem, a Roszatom honlapjáról, hogy a felek – a magyar miniszterelnök és az orosz államfő jelenlétében – aláírtak egy „kormányközi megállapodást (szoglasenyie) a nukleáris energia békés felhasználásának területén történő együttműködésről”. A megállapodást a magyar kormány nevében a nemzeti fejlesztési miniszter, Németh Lászlóné, míg orosz részről Szergej Kirijenko, a Roszatom állami korporáció vezérigazgatója írta alá. A megszületett egyezség a paksi atomerőmű két energiablokkal történő bővítését irányozza elő. Továbbá azt, hogy az új blokkok nukleáris fűtőelemeit ugyancsak az orosz fél fogja biztosítani, mint ahogy az új reaktorok szervízelését is. Ezenkívül aláírt még további három dokumentumot orosz részről a Roszatom egyik vállalata, a JSC Rusatom Overseas, magyar oldalról pedig az MVM és a Paks-2 projektiroda írta alá. Ez a három megállapodás – az alapdokumentummal összhangban – az új blokkok megépítésének, nukleáris fűtőanyaggal történő ellátásának és szervízelésének alapfeltételeit (osznovnije uszlovija) rögzítette. Valamint azt, hogy a felek az előzetesen egyeztetett és elfogadott menetrend szerint 2014-ben kidolgozzák és aláírják azokat a szerződéseket (kontrakti), amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy a terv „aktív megvalósulási szakaszába lépjen”. Mindebből látható, hogy a felek csak a projekt keretfeltételeinek kijelölését végezték el, és még előttük áll a megállapodás részletes műszaki tartalmának kidolgozása.

De mi a helyzet a terv pénzügyi vonatkozásaival? Erről a Roszatom hivatalos közleménye nem ad semmiféle tájékoztatást. A tárgyalást követő sajtóközleményekből azonban tudható, hogy a felek megegyeztek egy Moszkva által biztosított 10 milliárd eurós hitelkeretről is. Ez a beruházás 80 százalékát van hivatva fedezni. Mindez azt feltételezi, hogy a tárgyaláson megegyezhettek a két blokk megépítésének várható költségeiről is, ám az orosz korporáció közleménye erről hallgat. Igaz, a cég vezérigazgatója, Szergej Kirijenko több nyilatkozatában is utalt a várható költségekre. Egy moszkvai angol nyelvű lapnak pedig kijelentette, hogy az igazán komoly bevételeket cégének nem is az erőműblokkok megépítése hozza, hanem az elhasznált nukleáris fűtőelemek kiszerelése, elszállítása és tárolása. Ezek olyan költségek –

tehetjük hozzá –, amelyek nincsenek benne az építés minimum 3000-3600 milliárd forintos árában.

A hitel ügyében azonban némi eligazítással szolgál az orosz pénzügyminiszter január 15-i nyilatkozata, melyet a RIA-Novosztyi idéz. Anton Sziluanov ugyanis megerősítette, hogy elvi egyezség született a 10 milliárd euró felső határú orosz hitelfolyósításról, amely a paksi erőműbővítés finanszírozását szolgálná. Ugyanakkor hozzátette azt is, hogy a hitelkeret nagyságán túl lényegében semmiben nem egyeztek meg, kivéve azt, hogy a hitel tíz év alatt lesz lehívható, majd ezt követően huszonegy év alatt kell visszafizetni. Mindez azt is jelenti, hogy a hitel kamatfeltételeiben még nem született egyezség. erre az orosz pénzügyminiszter külön is felhívta a figyelmet, amikor hangsúlyozta, hogy „az orosz fél a hitel feltételeinek meghatározásakor abból fog kiindulni, hogy Oroszország hasonló hitelhez milyen áron juthatna". A nyilatkozatnak ez a része szöges ellentétben áll azzal, amit napokkal később Lázár államtitkár állított sajtótájékoztatóján a hitel piacinál kedvezőbb kamatairól. Nem beszélve arról, hogy miként lehet az elmúlt negyven év legjobb üzletéről beszélni, amikor a megállapodás részletes pénzügyi és műszaki feltételeiről még nem született egyezség.

Az orosz pénzügyminiszter nyilatkozatának azonban nem ez volt az egyetlen figyelmet érdemlő eleme. Sziluanov ugyanis azt is megjegyezte, hogy e hitel forrása 2014-es szövetségi költségvetésben semmilyen formában nem szerepel. Igaz. ehhez hozzátette, hogy ezeket a forrásokat évről évre elő tudják majd teremteni. És ebben – az orosz gazdaság 2012 elejétől tartó gyengélkedése ellenére is – biztosak lehetünk, már amennyiben valóban megszületik a végleges döntés a hitel folyósításáról. Ilyen döntés ugyanis máig nem született. Ez megint csak az orosz pénzügyminisztertől tudható. Nyilatkozata ugyanis épp azzal a megjegyzéssel kezdődik, hogy „Oroszország a folyó év első felében hozhatja meg a végleges döntést a Magyarországnak folyósítandó hitelről" Nyilván annak függvényében, hogy a felek meg tudnak-e egyezni a hiteltárgyalásokon. Sziluanov úgy látja, hogy az év közepére lezárulhatnak az egyeztetések, és aláírásra kerülhet a minden részletet rögzítő hitelszerződés.

Nos, itt tartunk most. De mindezt miért az oroszoktól kell megtudnunk?

Első közlés: *Élet és Irodalom,* 2014. január 24.